

ליל שבת קודש פרשת יתרו ה'תשס"ז

בליל שבת קודש ביבנאל עיר ברסלב, בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ב המדבר מן האיסור של פן יהרסו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), בענין ההתקרבות עצמו להשם יתברך, יש יצר הרע גדול, כלומר, שלפעמים ריבוי ההתלהבות חוץ מהמדה הוא מהיצר הרע, כי זהו בחינת "פן יהרסו", כי יש יצר הרע גדול בשמתחיל להתקרב אל השם יתברך, ועל כן בשעת מתן תורה הזהיר השם יתברך את לְמֹשֶׁה (שמות י"ט) רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות, כי ישראל היו אז במעלה גדולה, והוצרכו להזהירם מהיצר הרע שיש בהתקרבות להשם יתברך וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה בשעה שאדם רוצה להתקרב אל השם יתברך, בוודאי הוא מתלהב מאד בהתלהבות דקדושה, ורוצה לעשות הכל בשבילו יתברך, אבל מחמת שהיה בגשמיות ובעוביות עד עכשיו, לכן נדמה לו שהדבר הכי טוב לזרוק את הגשמיות לגמרי, ולהפריש עצמו מכל עניני עולם הזה, ולא להיות לו שום שייכות אליהם, אבל לא כך רצונו יתברך, כי הקדוש ברוך הוא ברא כל העולמות בשביל גשמות ישראל הנמצאים כאן בעולם הגשמי הזה, ורצונו שיעלו כל הגשמיות אליו יתברך, ויעשו מגשמיות רוחניות, כי הוריד גשמה קדושה מרום גבהי מרומים, שהיא חלק אלוק ממעל, אל תוך גוף גשמי, המלא עוביות וחומריות, כדי ששניהם ביחד יעבדו את ה' יתברך, ויכירו שמו יתברך מכל הגשמיות דייקא, שהרי יש הרבה מלאכים שעובדים את השם יתברך בעולמות העליונים, אבל עיקר נחת רוחו יתברך, הוא מגשמות ישראל הנמצאים בעולם הגשמי הזה המעלים את הגשמיות אליו יתברך, ומחמת זה כל התורה והמצוות הם מלובשים בדברים גשמיים, להתעטף בציצית, ולהניח תפילין, ולאכול מצה, ולישב בסוכה, ודייקא על ידי שמקיימים מצוות התורה מדברים גשמיים, על ידי זה מעלים הבריאה אליו יתברך, שזהו עיקר רצונו.

ועל כן כשאדם רוצה להתקרב אליו יתברך באמת, עליו לעשות פעולות יתירות

למצוא ה' יתברך בתוך עסקיו הגשמיים דייקא, הן בביתו עם אשתו וילדיו, והן במשאו ובמתנו עם הבריות, כי אין זה שלימות כלל להפריש עצמו מבני אדם ולא להתעסק עמהם, ולכן אנחנו רואים שהמצוה ראשונה היא מצות פריה ורבייה, היינו להתחתן להקים בית עם ילדים, ולגלות להם האמונה הקדושה, ולפרסם אלקותו יתברך מדור לדור, וכשיש לו אשה וילדים הרי צריך לדאוג לפרנסתם, ואז צריך שיהיה משאו ומתנו עם הבריות באמונה, וכשאדם עושה כל עסקיו על פי התורה, הרי הוא משרה שכינתו יתברך בעולם הזה, שזהו עיקר רצונו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נשא) נתאוה הקדוש ברוך הוא שיהיה לו דירה בתחתונים, ואז האדם מביא את העולם לתכליתה, ולכן אשרי מי שמוסר נפשו למצוא אלקותו יתברך בתוך כל הגשמיות דייקא, כי על ידי זה יעלה כל הבריאה אליו יתברך, ויביא את העולם לתיקונה ולשלימותה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצות הגבלת הר סיני, לפני קבלת התורה, וכמו שכתוב (שמות י"ט פסוק י"ב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו וגו', וכן (שם פסוק כ"א) רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות וגו', וכן (שם פסוק כ"ג) הגבל את ההר וקדשתו וגו' והבהנים והעם אל יהרסו לעלות אל ה' וגו', ויש להבין למה הוצרכו להזהיר נשמות ישראל כל כך הרבה פעמים על ענין הריסת הגבול לפני מתן תורה? אבל על פי דברי רבינו"ל מובן הענין מאד, כי הקדוש ברוך הוא ידע שגשמות ישראל צמאים מאד לקבל את התורה ולהתקרב אליו יתברך באמת, אבל דייקא מריבוי התלהבותם אולי יחשבו שעיקר שלימות התורה הוא לקיים אותה באופן רוחני, ולהפריש עצמם מכל עסקי עולם הזה, ולעזוב את הגשמיות לגמרי, ולכן הוצרך להזהיר אותם, ולחזור ולהזהיר אותם "פן יהרסו לעלות אל ה'", כדי להודיע להם שאחר שישמעו את התורה והמצוות מפי הקדוש ברוך הוא, עיקר השלימות הוא לחזור אל הגשמיות, ולהעלות אותה אל עבודת ה' יתברך, כי כל התורה והמצוות הם מלובשים בעסקים גשמיים, וכך הוא רצונו יתברך, שנעבוד אותו מתוך הגשמיות דייקא, ולכן מוכרחים לעשות לעצמו גבול וצמצום, ולא לצאת מגדרו הגוף בשעה שרוצה לעבוד את השם יתברך, אדרבה צריכין לקחת את כל עסקי הגוף ולקשר אותם אל השם יתברך, עד שגם גופו יתקדש בקדושת הנשמה, וכמו שכתוב (איוב י"ט) ומבשרי אחזה אלוך, שגם מבשר גופו יזכה לראות אלקות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב).

וזהו מה שמצינו בעשרת הדיברות, שחמשה דיברות ראשונות הם בין אדם למקום, וחמשה דיברות שניות הם בין אדם לחבירו, כי בזה הודיע הקדוש ברוך הוא, שעיקר קבלת התורה צריך להיות כלול משניהם, עבודת רוחניים בין אדם למקום, ביחד עם עבודת גשמיים בין אדם לחבירו, ואי אפשר להפריד ביניהם כלל, כי מי שיחשוב שיתלהב מאד בעבודת בין אדם למקום, אבל בין אדם לחבירו יזלזל, ויגרום נזק והפסד לחבירו במקום שנדמה לו שמפריע אותו מעבודת ה', הוא טועה טעות חמור מאד, כי המצוות שבין אדם לחבירו, הם רצונו יתברך בדיוק כמו המצוות שבין אדם למקום, ואם מזלזל באיזה מצוה שבין אדם לחבירו חס ושלום, הרי הוא מזלזל בכבודו יתברך רחמנא ליצילן, ולכן בשעה שהוא מתלהב לקיים מצוות התורה בכל פרטיהם ודקדוקיהם, עליו גם לדקדק שלא לגרום שום נזק והפסד לחבירו בעבודתו, ואז יהיה לבו בטוח שמקיים רצונו יתברך באמת.

והנה על פי זה יש לפרש בדרך צחות, מה שמצינו אצל מתן תורה (שמות כ') וכל העם רואים את הקולות וגו', ואמרו חכמינו הקדושים (מכילתא יתרו מובא שם בפירש"י) שהיו רואים את הנשמע, ולכאורה יש להבין למה הוצרכו זאת? אבל יש לומר, שבשעה שהיו שומעים את החמשה דברות אחרונות, לא תגנוב, לא תרצח, לא תנאף וגו', אם לא היו רואים את הקולות בעיניהם, היו יכולים לדמות לעצמם מרוב התלהבותם, שתיבת "לא" עם א', הוא תיבת "לו" עם ו', ופירושו, "לו תגנוב", היינו לבן אדם שהוא שמפריע לי בעבודת ה', מותר לי לגנוב חס ושלום, וכן "לו תרצח", לבן אדם שהוא שמעכב אותי להתלהב אל ה', מותר לי לרצוח חס ושלום, וכן כולם, ולכן מחמת חשש הנ"ל של "פן יהרסו", שלא יצאו מגדר גשמיותם מרוב התלהבותם, לכן הוצרכו לראות את הקולות בעיניהם, שיכירו וידעו ש"לא תגנוב" ו"לא תרצח" וגו' הם "לא" עם א', ואסור בשום פנים ואופן לגנוב את חבירו ולרצוח אותו, אפילו אם אתה מתלהב מאד לעבודת השם יתברך, והשם יתברך יזכינו לקבל את התורה מחדש, ולהתלהב להשם יתברך במדה הראוי, עדי נזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת יתרו ה'תשס"ז

בשבת קודש בבוקר, ביבנאל עיר ברסלב, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהז' בעטלירם מעשה י"ג מהיום השלישי, דף תע"ב עיין שם.

פתח מוהרא"ש נ"י ואמר, רביז"ל ממשיך לספר, ביום השלישי חזרו ונזכרו הזוג הזה. והיו בוכים ומתגעגעים: איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי, שהיה כבד פה? בתוך כך והנה הוא בא, ויאמר: הנני! ונפל עליהם, ונשק אותם, ואמר להם גם כן כנ"ל: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם כמתנה לדרשה שתהיו כמוני וכו', כי הנה הצדיק האמת הדבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, נראה בעיני בני אדם כאלם וככבד פה, כי הדיבורים שלו הם דיבורים אחרים לגמרי משאר אנשי העולם, כי בשעה ששאר אנשי העולם מדברים מן התאוות והחסרונות שלהם, הוא תמיד מדבר רק מאלקותו יתברך, ומן התכלית הנצחי, ואין לו שום דיבורים אחרים כלל, ומחמת שאין בני אדם רגילים בדיבורים אלו, לכן נדמה להם כאילו הוא אלם וכבד פה, וכאילו אינו יודע לדבר כהוגן, אבל באמת הוא דברן נפלא מאד, וכל הדיבורים שלו הם שירות ותשבחות אל השם יתברך, ואפילו בשעה שהוא מדבר עם בני אדם הוא מלביש בדיבוריו תפילות שירות ותשבחות אל השם יתברך, וכמבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ה') שלפעמים אי אפשר להתפלל כרגיל מפני קיטרוג המלאכים, ואזי הצדיק מלביש תפלתו במאמר ובסיפורי דברים, עיין שם, וכן לפעמים הצדיק מבין שאי אפשר לדבר דברי תורה עם ההמון עם, כי לא יבינו דבריו, וגם אולי יזיק להם, ואז הוא מלביש תורתו בסיפורי דברים, ומדבר עמהם שיחת חולין, ועל ידי זה מכניס בהם יראת שמים (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' צ"א), ולכן אין לרוב בני אדם השגה בכח הדיבור של הצדיק האמת, ונדמה להם כאילו אין לו כח הדיבור כלל, אבל באמת הוא דברן נפלא מאד, ובתוך דיבוריו מונח חכמה נפלאה, והוא מעלה את כל קולות של בני אדם אל השם יתברך על ידי דיבוריו הקדושים.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שבשעה שנכנס רביז"ל לגור בעיר ברסלב, פעם היה יום השוק בעיר ברסלב, והגיעו שני בני אדם סוחרים גדולים, שהיו אנשים כשרים, והיה מנהגם תמיד בכל עיר בואם, שלפני שהלכו על היריד להציג שם כליהם

למכירה, היו נכנסים להצדיק שבעיר ליתן לו פדיון נפש ולבקש ברכתו, וכן עשו בעיר ברסלב, וכשהגיעו אל בית רביז"ל, מצאו את רביז"ל מדבר שיחה קדושה עם אנשיו מן התכלית הנצחי, והם היו ממהרים לצאת לשוק, אבל לא רצו להפסיק את רביז"ל, ולכן שמו פדיונם על השולחן לפני רביז"ל, אולי יפנה רביז"ל אליהם, אבל רביז"ל המשיך בשיחתו מן התכלית הנצחי, ולא פנה אליהם כלל, והם דחפו בכל פעם את הפדיון יותר קרוב אל רביז"ל, אבל רביז"ל לא פנה אליהם כלל, עד שראו שהזמן מאוחר, ולא יכלו לחכות יותר, ויצאו מבית רביז"ל, והלכו ופרסמו בכל השוק, שנמצא צדיק בעיר ברסלב, שלא איכפת לו כלל מכסף וכבוד, וכל דיבוריו הם רק מן התכלית הנצחי, ועל ידי פרסומם התקרבו הרבה אנשים אל רביז"ל, הרי שהדיבורים של הצדיק האמת הם דיבורים אחרים מדיבורי אנשי העולם, ואשרי מי שזוכה להבין את דיבוריו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולשמוע ולקבל דיבוריהם הקדושים, עדי נוכח לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת יתרו ה'תשס"ז

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, ביבנאל עיר ברסלב, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ח', המדבר ממצות תוכחה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל) אף על פי שתוכחה הוא דבר גדול, אף על פי כן לא כל אחד ראוי להוכיח, וכמו שאמר רבי עקיבא תמה אני אם יש בדור הזה מי שראוי להוכיח וכו', עיין כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה תוכחה הוא מצוה גדולה מאד, וכמו שכתוב (ויקרא י"ט) הוכיח תוכיח את עמיתך, אבל הוא גם אחריות גדול מאד, ואם אין אדם יודע איך להוכיח, יכול לגרום נזק והפסד גדול בתוכחתו חס ושלום, כי בשעה

שמוכיחים בן אדם, עיקר התכלית להכניס בו תקוה טובה שיכול לתקן את כל אשר עיוות, ויכול לחזור בתשובה על כל מה שפגם, ורק זה הוא תכלית התוכחה, אבל אם מוכיחים בן אדם, להראות לו גודל הטאו ופשעו, ומחלישים את דעתו ומכניסים אותו בייאוש חס ושלום, הרי לא פעל כלום בתוכחתו, אדרבה גרם בתוכחתו נזק גדול, כי התוכחה צריך להכניס ריח טוב בנפש השומע, וכמו שנאמר אצל התוכחה של משה רבינו עליו השלום (שיר השירים א') גרדי נתן ריחו, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת פ"ה:): עזב לא נאמר, אלא נתן, שמשה רבינו נתן בישראל ריח טוב בישראל על ידי תוכחתו, ואמר להם אחר הטא העגל, עדיין חביבותא היא גבן, שעדיין הקדוש ברוך הוא אוהב אתכם, ובוזה הכנים בהם תקווה טובה לעשות תשובה, ולחזור אל הקדוש ברוך הוא, ורביז"ל נותן משל על זה, משל לכלי שמונח בו שופכין וצואה, כל זמן שהכלי מונח ולא נוגעין בו, אין ריחו נודף למרחוק, אבל תיכף ומיד שנוגעין בו ומערבבים מה שמונח בתוכו, הריח רע נודף מאד, וגורם סרחון בכל הסביבה, וכן הוא בנשמות ישראל, אם מוכיחים אותם בדרך אהבה וחיזוק, אזי מכניסים בהם ריח טוב וגורמים להם לעשות תשובה, אבל אם מוכיחים אותם בדרך בזיון וכעס, הרי מבאישים את ריחם וגורמים להם לחטוא יותר חס ושלום, ולכן מצות תוכחה הוא אחריות גדול מאד, ומי שאינו יודע איך להוכיח יותר טוב שלא יוכיח כלל, כדי שלא יגרום נזק בתוכחתו חס ושלום.

ורביז"ל מזכיר את דברי רבי עקיבא שאמר (ערכין ט"ז:): תמה אני אם יש בדור מי שיודע להוכיח, ואם רבי עקיבא אמר כך בדורו, מה אפשר לנו לומר בדור הזה, והנה דייקא רבי עקיבא אמר כן, כי רבי עקיבא הכיר את עוצם החשיבות של נשמות ישראל, ואיך שצריכין לכבד אחד את חבירו, וכמו שאמר (ספרא פרשת קדושים) ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה, כי רבי עקיבא היה עם הארץ ארבעים שנה, ואחר כך למד תורה, והקים כ"ד אלף תלמידים, אבל מחמת שלא נהגו כבוד זה בזה, מתו כולם בפרק אחד (יבמות ס"ב:), וראה רבי עקיבא שעיקר קיום האדם הוא רק על ידי שמוצאים נקודות טובות בחבירו, ומכבדים אותו מחמת הטוב שבו, אבל אם מסתכלים על הרעות שבחבירו, ומבזים אותו מחמתם, על ידי זה הורגים אותו ממש רחמנא ליצלן, וגורם גם לעצמו נזק גדול, ולכן דייקא הוא אמר "תמה אני אם יש בדור הזה מי שראוי להוכיח", כי הוא ראה התנהגותם של כ"ד אלף תלמידיו, ואיך שלא כיבדו זה את זה, והבין את עוצם פגם התוכחה שאינו כראוי, וצריכין רק למצוא נקודות טובות באחרים, ולעורר אותם בתשובה, ולכן אשרי מי שמוסר נפשו לראות את הטוב שבתוך חבירו, ולהכניס בו ידיעה אמיתית, שאין שום ייאוש

בעולם כלל, וכמו שצעק רביז"ל "געוואלד זייך אייך נישט מייאש" אין שום ייאוש בעולם כלל, שזוהו תוכחתו של משה רבינו "עדיין חביבותא היא גבן", שאין שום ירידה בעולם שלא יכול לצאת משם ולחזור אל הקדוש ברוך הוא, כי על ידי זה יזכה לעורר נשמות ישראל בתשובה ולקשר אותם אל הקדוש ברוך הוא באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (שמות י"ט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל, ויש לדקדק מהו המשך וקשר סוף הפסוק לתחילתו, וכן, הרי כתיב כבר, כה תאמר לבית יעקב ותניד לבני ישראל, ומהו עוד הפעם, אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל, אבל על פי דברי רביז"ל מוכן הענין מאד, כי עכשיו לפני קבלת התורה, גילה הקדוש ברוך הוא למשה רבינו את עוצם מעלת תוכחה הראוי, שעיקר התכלית הוא להראות לכל אחד ואחד הנקודות טובות שבקרבו, ואיך הוא חלק אלוק ממעל, והוא יקר וחשוב מאד בעיני השם יתברך, שזוהו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, שכל אחד ואחד מישראל חשוב כמו "כהן" ממש, המוכן ומזומן לשרת את הקדוש ברוך הוא לפני ולפנים, וכן הוא חלק מ"גוי קדוש", היינו מנשמות ישראל, הקדושים בכל מיני קדושות, ו"אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" היינו דיבורים אלו בעצמם, שאתם "ממלכת כהנים וגוי קדוש" אלו הם הדיבורים שצריכין לדבר עם כל אחד ואחד מישראל, ולגלות לו עוצם מעלתו וחשיבותו לפני השם יתברך, כי כשתגלה לכן אדם את עוצם יקרו ותפארתו, הוא ירצה מעצמו לחזור בתשובה ולתקן את כל אשר עיוות, ולכן דייקא לפני קבלת התורה, גילה הקדוש ברוך הוא למשה איך לדבר עם נשמות ישראל, שאפילו אם חס ושלום עברו על דברי תורה, וצריכין להוכיח אותם, יהיה התוכחה בדרך אהבה וחיבה, שאין שום ייאוש בעולם כלל, רק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", שהקדוש ברוך הוא רוצה בהתקרבותכם תמיד, ולכן יכולים תמיד לחזור בתשובה, ולתקן את הכל, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולהכניס דבריהם בקרבינו, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

